

"...ฉันจะไปเรียนหมอละ เพราะว่า เป็นวิชาที่สนุกดี เรามีโอกาส
ได้รักษาคน ได้ทั้งคนจนคนมั่งมีและเจ้านายต่างๆ ได้เต็มที
หมอบำบัดทุกข์ในการรักษาพยาบาลได้ดี... เมืองไทยเราถ้าเจ้านาย
ทรงทำหน้าที่อย่างสามัญชนเข้าบ้าง เขาว่าเสียพระเกียรติ
ฉันรู้สึกว่ามีแต่รักษาพระเกียรติอยู่ก็ไม่ต้องทำงานอะไรกัน"

๑๐๐ ปี มหิดลศึกษา เพื่อพัฒนาการแพทย์ไทย

นิทรรศการเผยแพร่พระเกียรติคุณของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์
ณ โถงต้อนรับ ชั้น 1 หอสมุดศิริราช

ตั้งแต่ 30 ม.ค. - 28 ก.พ. 2560

100 Years Along Prince Mahidol's Expedition Towards the Establishment of Thai Health Care

๑๐๐ ปี นวัตกรรมสุขภาพ... เพื่อพัฒนาการแพทย์ไทย

...ตั้งแต่ได้มีพระยศ เสด็จทรงเป็นพระยาภิรมย์ภักดี ทรงเป็นองค์
ผู้ริเริ่มและได้ริเริ่มการแพทย์ในสยามอย่างจริงจัง ได้คิดค้น
และใช้การแพทย์แบบใหม่ที่เรียกว่าการแพทย์สมัยใหม่ โดยนำเอาความรู้และ
เทคโนโลยีทางการแพทย์สมัยใหม่ มาปรับใช้กับคนไทย
ซึ่งผู้ริเริ่มและนำเอาการแพทย์สมัยใหม่มาใช้ในประเทศไทย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ทรงเป็น องค์ เสด็จทรงเป็น องค์ องค์
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระบรมราชโองการ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ทรงเสด็จสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ในต่างประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗
ทรงเจริญในราชการทั้งในกรมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย และได้มีใบบอก
ขอพระราชทานเสด็จสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ

ภาพที่ ๑ ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ

ภาพที่ ๒ ใบบอกขอเสด็จกลับจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๖๗

ทรงเสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงศึกษาวิชา
การแพทย์และการสาธารณสุขที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ
ทรงเสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ

ภาพที่ ๓ ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ (Dr. C. C. Goto)

เมื่อทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ ทรงเสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส
ทรงเสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ
ทรงเสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ

ภาพที่ ๔ ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๖๗

ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส
ทรงเสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ
ทรงเสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงเสด็จกลับจากต่างประเทศ

Routes of Medicine and Public Health Study from Thailand to the United States of America

เส้นทางเสด็จฯ ไปศึกษาวิชาแพทย์และสาธารณสุขจากประเทศไทย สู่ ประเทศสหรัฐอเมริกา

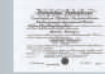

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2459 สมเด็จพระเจ้าศิริกรมขุนสงขลานครินทร์ เสด็จฯ ออกจากประเทศไทย มุ่งหน้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาวิชาแพทย์ โดยเดินทางผ่านมหาสมุทรแปซิฟิก เพราะขณะนั้นสงครามโลกครั้งที่ 1 ยังไม่ยุติ ใช้เวลากว่า 3 เดือน จึงเสด็จฯ ถึงซานฟรานซิสโก และเมืองบอสตันในที่สุด และได้เข้าศึกษาวิชาแพทย์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ตามคำแนะนำของ พระยาภิบาลไมตรี (Jens Westergaard)

ทรงศึกษาวิชาแพทย์ที่ฮาร์วาร์ด เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2460 และวิชา สาธารณสุขศาสตร์ที่ภาคที่ 1 ใน พ.ศ. 2462 จากนั้น ได้เสด็จฯ กลับประเทศไทย เมื่อต้น พ.ศ. 2463 เพื่อช่วยงานพระบรมมหาราชวัง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทิดาฯ พระบรมราชินีนาถ จากนั้น ทรงเสด็จฯ สืบค้นงานทางด้านสัตวแพทย์ และสัตววิทยา และทรงงานด้านต่างๆ จนปลายปี จึงเสด็จฯ กลับยังสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง เพื่อศึกษาต่อวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ภาคที่ 2

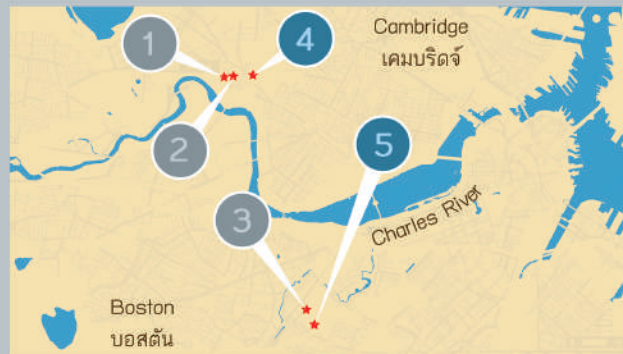
ภายหลังสำเร็จการศึกษาสาธารณสุขศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2464 ได้เป็น ผู้แทนรัฐบาลไทย ในการเจรจาในลูนอนีวีร์ออกโทเพเตอร์ เพื่อพัฒนาหลักสูตร วิชาแพทย์ของประเทศไทยจนเป็นผลสำเร็จ แล้วจึงเสด็จฯ กลับประเทศไทยเมื่อ ปลาย พ.ศ. 2466 ทรงรับตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย และเป็นพระอาจารย์ สอนนิเวศวิทยาแพทย์ ที่คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงเป็นประธานกรรมการบริหารโรงพยาบาลศิริราช

ในปี พ.ศ. 2469 เสด็จฯ กลับไปทรงศึกษาวิชาแพทย์ในชั้นด๊อกเตอร์ที่มหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด ทรงศึกษาและฝึกปฏิบัติอย่างหนัก กระทั่งสำเร็จการศึกษา แพทยศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยม Cum Laude วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2471 จึงเสด็จฯ นิวัติประเทศไทย เพื่อปฏิบัติภารกิจด้านสาธารณสุข และการสาธารณสุข วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบมา

Studying Medicine

การศึกษาวิชาแพทย์

1 45 Brattle Street
บ้านที่ประทับ ขณะทรงศึกษาวิชาเตรียมแพทย์

4 University Hall
สถานที่ศึกษาวิชาเตรียมแพทย์เมื่อ พ.ศ. 2459
อยู่ภายในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

2 11 Story Street
บ้านที่ประทับ ขณะทรงศึกษาวิชาเตรียมแพทย์

5 White Marble Building
สถานที่ศึกษาวิชาแพทย์ชั้นปรีคลินิก (ชั้นปีที่
1 - 2) เมื่อ พ.ศ. 2460 - 2462 อยู่ภายใน
โรงเรียนแพทย์ฮาร์วาร์ด

3 329 Longwood Avenue
บ้านที่ประทับ ขณะทรงศึกษาวิชาแพทย์ชั้นปีที่ 1-2
(ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของ Bank of America)

รายวิชาทรงศึกษา พ.ศ. 2459 - 2462

- ชั้นเตรียมแพทย์ ที่ Harvard College พ.ศ. 2459 - 2460

General Chemistry A, General Chemistry B, Zoology 1, Zoology 3, Botany,
Physics, Philosophy, Vertebrate Anatomy, Canalization

- ชั้นปรีคลินิก ที่ Harvard Medical School

แพทย์ชั้นปีที่ 1 พ.ศ. 2460 - 2461

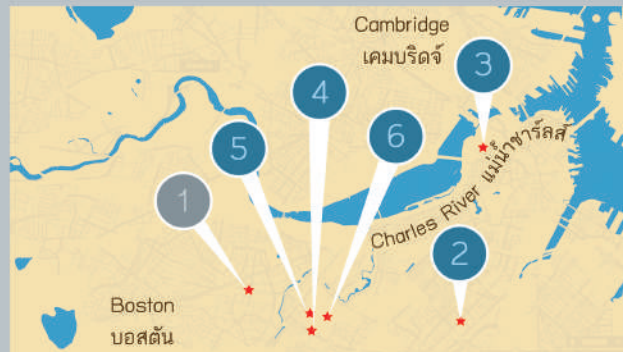
Gross Anatomy, Histology, Embryology, Physiology, Biochemistry, Psychiatry

แพทย์ชั้นปีที่ 2 พ.ศ. 2461 - 2462

Pharmacology, Bacteriology, Pathology, Clinical Pathology, Anatomy, Physical
Diagnosis, Surgical Technique, Medicine, Surgical Pathology, Obstetrics, Neurology

Studying Medicine

การศึกษาวิชาแพทย์

1 63 Longwood Avenue
บ้านทรงประทับขณะทรงศึกษาวิชาแพทย์
ชั้นคลินิก (ปีที่ 3 - 4) เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า
พระตำหนักบรู๊คไลน์

4 Peter Bent Brigham Hospital
โรงพยาบาลที่ทรงฝึกเวชปฏิบัติวิชาศัลยศาสตร์
และสูติศาสตร์ ปัจจุบันคือ Brigham and
Women's Hospital

2 Boston City Hospital โรงพยาบาลที่ทรงฝึก
เวชปฏิบัติวิชาอายุรศาสตร์

5 Children Hospital โรงพยาบาลที่ทรงฝึก
เวชปฏิบัติวิชากุมารเวชศาสตร์

3 Massachusetts General Hospital
โรงพยาบาลที่ทรงฝึกเวชปฏิบัติวิชาอายุรศาสตร์
และศัลยศาสตร์

6 Boston Lying-In Hospital โรงพยาบาล
ที่ทรงฝึกเวชปฏิบัติวิชาสูติศาสตร์ ปัจจุบัน คือ
221 Longwood Avenue

รายวิชาทรงศึกษา พ.ศ. 2469 - 2471

- ชั้นคลินิก

แพทย์ชั้นปีที่ 3 พ.ศ. 2469 - 2470

Psychiatry, Preventive Medicine and Hygiene, Legal Medicine, Dermatology, Syphilology,
Gynecology, Laryngology Pediatrics, Medicine, Orthopedic Surgery, Genito-Urinary Surgery,
Surgery, Neurology, Obstetrics, Otolaryngology, Ophthalmology

แพทย์ชั้นปีที่ 4 พ.ศ. 2470 - 2471

Medicine, Surgery, Pediatric, Obstetrics

Elective : Protozoology, Helminthology, Infectious Disease, Surgery, Pathology

สีเขียวคือช่องโหว่

กรอบคิ้วสีทองของเดิม ติดกับตัวบอร์ดตู้ไม้
สีน้ำตาลคือขนาดของจอ 42"

Studying Public Health in Gloucester

การศึกษาวิชาสาธารณสุข ณ เมืองกลอสเตอร์

กลอสเตอร์ เป็นเมืองท่าประมงขนาดใหญ่ มีการทำปศุสัตว์ โรงเลื่อย เหมืองหินแกรนิต และมีประชากรอาศัยเป็นจำนวนมาก จึงมีปัญหาด้านสาธารณสุข สมเด็จพระเจ้าฟิลากรมขุนสงขลานครินทร์ ทรงสนพระทัย และนำไปสู่การทำวิทยานิพนธ์ด้านสาธารณสุข เรื่อง "A Sanitary Survey of the City of Gloucester, Massachusetts" เมื่อ พ.ศ. 2464 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาธารณสุข ของสถาบัน School for Health Officers ภายใต้ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และสถาบันเทคโนโลยีแห่งรัฐแมสซาชูเซตส์ (M.I.T)

ผลของงานวิจัย ทำให้เทศบาลเมืองกลอสเตอร์ปรับปรุงระบบสาธารณสุข และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสาธารณสุขในประเทศไทย

1
The Hotel Moorland
โรงแรมแรกทีเสด็จ มาประทับ
(ปัจจุบัน คือ โรงแรม Gloucester
Inn by the Sea)

2
Harding Cottage
สถานทูตสยาม
ณ บ้านเลขที่ 3 Page Street

3
Haskells Reservoirs
ศึกษาเรื่อง
อ่างเก็บน้ำสำหรับประปะปา

4
Eastern Avenue School
ศึกษาเรื่อง
ระบบสาธารณสุขโรงเรียน

The Legacy of Prince Mahidol

จากองค์ความรู้...สู่พระราชกรณียกิจ เพื่อปวงประชา

ผังโรงพยาบาลศิริราช ที่ทรงร่าง

ดึกมhitลป้าเพ็ญ

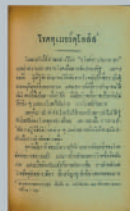

ที่ดินโรงเรียนกุลสตรีวังหลัง

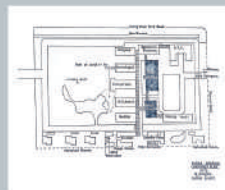
Bangkok กรุงเทพมหานคร

- 1** พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาโรงพยาบาลศิริราช
- เป็นผู้แทนรัฐบาลไทยในการเจรจากับมูลนิธิร็อคกีเฟลเลอร์
 - เป็นประธานคณะกรรมการบริหาร
 - ทรงวางแผนสร้างโรงพยาบาลใหม่ มีตึกผู้ป่วยที่ได้มาตรฐาน และมีระบบสุขาภิบาลที่ดี
 - พระราชทานเงินสร้างตึกในโรงพยาบาล เช่น ดึกมhitลป้าเพ็ญ
 - ทรงซื้อที่ดินโรงเรียนกุลสตรีวังหลังเพื่อสร้างหอพักพยาบาล

- 2** งานพระเมรุท้องสนามหลวง
- พระนิพนธ์บทความ "โรคทูเบอร์คูลิส" แจกในงานพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถใน พ.ศ. 2463

- 3** เรือนจำหัตถ์โทษ
- ทรงเจาะเลือดนักโทษจำนวน 128 คน และทรงรับสั่งแก่นักโทษว่า "ขอใจทีให้เลือดฉัน" (ปัจจุบัน คือสวนรมณีนาค)

ผังวิชรพยาบาล ที่ทรงร่าง

- 4** พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาวิชรพยาบาล
- ทรงวางแผนโครงการพัฒนาวิชรพยาบาล ประกอบด้วย 4 โครงการย่อย ดังนี้
1. กิจการของโรงพยาบาล
 2. การเงิน
 3. การเจ้าหน้าที่
 4. การก่อสร้าง

- 5** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทรงเป็นอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย
 - ทรงสอนวิชาชีววิทยาแก่นิสิตเตรียมแพทย์
 - ทรงตัดสินใจให้สร้างศาลาวิทยาศาสตร์ที่ปทุมวัน
 - ทรงดำรงตำแหน่งเป็นข้าหลวงสำรวจการศึกษาทั่วไป

ศาลาวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องปฏิบัติการเคมี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 6** สภาภาษาชไต
- ทรงเป็นกรรมการสภาภาษาชไต
 - เสด็จ ร่วมงานเปิดสถานี่ประชานามัยพิทักษ์ที่ 2

สภาภาษาชไต

The Legacy of Prince Mahidol

จากองค์ความรู้...สู่พระราชกรณียกิจ เพื่อปวงประชา

ทรงเปิดโอสถสภา

1 โอสถสภา

- ทรงเปิดโอสถสภา วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2467

ทรงเปิดโรงพยาบาลแมคคอร์มิค

โรงพยาบาลแมคคอร์มิค

บ้านพักหมอดอร์ท
ซึ่งเป็นบ้านที่ประทับในขณะนั้น

2 โรงพยาบาลแมคคอร์มิค

- เสด็จฯ ไปเป็นองค์ประธานเปิดโรงพยาบาลแมคคอร์มิค วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2467
- เสด็จฯ ไปทรงงานเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลแมคคอร์มิค วันที่ 25 เมษายน - 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2472
- พระราชทานเงินเดือนแก่แพทย์ประจำโรงพยาบาลแมคคอร์มิค

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ เมื่อทรงเป็นข้าหลวงสำเร็จการศึกษาทั่วไป เสด็จฯ พร้อมด้วยพระชายา เป็นองค์ประธานเปิดโรงพยาบาลแมคคอร์มิค วันที่ 13 ม.ค. พ.ศ. 2467

เมื่อสำเร็จการศึกษาและเสด็จกลับจากสหรัฐอเมริกาแล้ว ได้เสด็จฯ ไปเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาล (Honorary Physician) ที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิค จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2472 ทรงมุ่งมั่นปฏิบัติรักษาประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน จนชาวเมืองเชียงใหม่ต่างขนานพระนามของท่านว่า "หมอเจ้าฟ้า"

A Century of Progress in Public Health and Medicine in Thailand

ศตวรรษแห่งความก้าวหน้าด้านสาธารณสุขและการแพทย์ในประเทศไทย

ในวาระครบรอบ 100 ปี วันพระราชสมภพ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล จัดตั้ง รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล พระราชทานแก่ผู้มีผลงานดีเด่นระดับนานาชาติด้านการแพทย์และการสาธารณสุข มีผู้รับรางวัลแล้ว 74 ท่าน และใน พ.ศ. 2559 ผู้ได้รับรางวัล ได้แก่ เซอร์ เกรกอรี พอล วินเทอร์ และ ศาสตราจารย์นายแพทย์ วลาดีเมียร์ ฮาจีนสกี

In the Field of Medicine
Sir Gregory Paul Winter
Master of Trinity College

Cambridge University, United Kingdom
For his pioneer work on therapeutic monoclonal antibodies
benefit to the health of mankind throughout the world

In the Field of Public Health
Professor Vladimir Hachinski
Distinguished University Professor,
University of Western Ontario Canada

For his leadership in establishing acute stroke unit and
prevention of dementia, saving and improving quality of
millions of lives throughout the world

ในโอกาสครบรอบ 100 ปี ที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ เสด็จฯ ไปศึกษาวิชาแพทย์และสาธารณสุข ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อ พ.ศ. 2535 นี้ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ร่วมกับ มูลนิธิ The King of Thailand Birthplace Foundation (KTBF) และมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทย ร่วมกันจัดกิจกรรม “Celebrating the Legacy of His Royal Highness Prince Mahidol of Songkla: A Century of Progress in Public Health and Medicine in Thailand” ประกอบด้วย งานสัมมนาวิชาการความก้าวหน้าด้านสาธารณสุขและการแพทย์ในประเทศไทย จัดขึ้นที่ The Francis A. Countway Library of Medicine และ T.H. Chan School of Public Health มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และงานเฉลิมพระเกียรติที่เมืองกลอสเตอร์ โดยมีคณะทำงานจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 24 - 27 สิงหาคม พ.ศ. 2559

งานสัมมนาวิชาการ

งานเฉลิมพระเกียรติ ณ เมืองกลอสเตอร์

